فصلنامه رویکردهای پژوهشی نو در علوم مدیریت
Journal of New Research Approaches in Management Science
سال دوم. شماره هشتم. پاییز ۱۳۹۷، صص۲۶-۱ Vol 2. No 8. 2018, p 1-26
شماره شاپا (۲۵۸۸-۵۵۶۱) ISSN: (2588-5561)

بررسی اهمیت ارزیابی و برآورد ریسک توسط مدیران

دکتر مجید مرادی[1]. سارا رخشان[2]
۱. عضو هیات علمی گروه حسابداری موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته حسابداری موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران

چکیده

دنیای رقابتی امروز به گونه‌ای است که مدیران و بنگاه‌ها دائماً باید وضعیت خود، رقیبان، محیط و سایر عناصر و عوامل دخیل در فعالیت خود را رصد کنند و سپس دست به اقدامات مقتضی بزنند تا بتوانند در صحنه رقابت باقی بمانند و سوددهی داشته باشند. ریسک، بخشی جدایی ناپذیر از تمامی فعالیت‌های تجاری است و مدیریت اثربخش آن، نه تنها در رابطه با پیشگیری از مشکلات مالی و انجام بودجه‌بندی سرمایه‌ای به شرکت کمک می‌کند، بلکه فرایند تصمیم‌گیری را نیز بهبود می‌بخشد. در واقع یکی از اصلی‌ترین وظایف مدیریت، سروکار داشتن با ریسک اختصاصی است. ریسک‌پذیری، نقش بسیار با اهمیتی در حفظ مزیت رقابتی شرکت‌ها دارد و می‌تواند آن‌ها را به سمت رشد اقتصادی بالاتر رهنموت سازد. شرکت‌ها در محیطی رقابتی، استراتژی‌های مختلفی را دنبال می‌کنند تا از این طریق سهم خود را در بازار افزایش داده و موانعی را برای ورود دیگران ایجاد نمایند. انتخاب هر استراتژی مستلزم پذیرش سطح متفاوتی از ریسک است و به گونه‌ای متفاوت بر ریسک اختصاصی شرکت تأثیر می‌گذارد. در حالی که انتخاب برخی استراتژی‌های تجاری، به دلیل افزایش سهم شرکت در بازار، آسیب‌پذیری شرکت در مقابل نوسانات کلان اقتصادی را کاهش داده و می‌توانند منجر به کاهش ریسک سامانمند. در این مقاله ریسکهای که مدیران با آنها در هنگام تصمیم گیری سر و کار دارند را توضیح و در نهایت اهمیت برآورد و ارزیابی ریسک توسط مدیران توضیح داده می شود.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

مقدمه

مهم‌ترین هدف هر شرکت، به حداکثر رساندن ثروت سهامدارانش است. به همین منظور مدیران شرکت‌ها تلاش می‌کنند تا با استفاده از ترکیبات و تصمیمات مختلف مالی، ارزش بازار شرکت را افزایش داده و هدف شرکت را تحقق بخشند (اخضری و همکاران، ۱۳۹۵). تصمیمات مختلف مدیریت از جمله تصمیمات تأمین مالی، روی عملکرد آتی شرکت تاثیرگذار است. لیکن معیارهای تعهدی قابل دستکاری بوده و معیارهای نقدی واجد عینیت بیشتری هستند. شرکتها برای سرمایه گذاری به منابع مالی احتیاج دارند، اما منابع سرمایه و استفاده از آنها باید به خوبی تعیین شود تا شرکت بتواند سودآور بوده و با مشکلات نقدینگی مواجه نشود. و این وظیفه یک مدیر است که منابع تامین مالی و نحوه استفاده از آنها را تعیین کند. تصمیمات تأمین مالی و ترکیب بهینه ساختار سرمایه و همچنین ایجاد جریانهای نقدی، استفاده‌ی مطلوب از منابع مالی بدست آمده و توان بازپرداخت. سودآوری یک شاخص مهم برای ارزیابی عملکرد شرکت است و عواملی نظیر هزینه ها، مقدار فروش و قیمت فروش که می تواند سود شرکت را تغییر دهد، از اهمیت بالایی برخوردار است. برای فهم ارتباط میان این اقلام، باید انواع نقاط سر به سر شرکت و اهرم‌ها شناخته شود. از طرفی از آنجا که هر یک از عوامل داخلی و خارجی تأثیر گذار بر روی میزان موفقیت شرکتها در به حداکثر رساندن درآمد شرکت و پرداخت سود بالاتر به سهامداران تاثیرگذار می‌باشد، مدیران شرکت‌ها و دست اندر کاران بازار سرمایه و سیاستگذاران اقتصادی باید با شناخت دقیق این عوامل محیطی تصمیماتی اتخاذ نمایند که سرمایه‌گذاران بتوانند با قبول ریسک معقول به بازده مناسبی دست یابند. از این رو بین موضوعات مختلف مربوط به شرکت‌ها، تصمیم‌گیری مدیران و ساز و کارهای کنترلی که مدیران اتخاذ می‌کند، نقش ویژه‌ای دارد. ارزیابی عملکرد شرکت ها از مهم ترین موضوعات مورد توجه سرمایه گذاران، اعتبار دهندگان، دولت و مدیران است و پایه بسیاری از تصمیم گیری‌های داخل و خارج از سازمان می‌باشد. در انتخاب بهترین روش از میان روش‌های مختلف ارزیابی عملکرد شرکت‌ها باید دقت کافی اعمال شود. ارزیابی عملکرد بیان‌گر میزان موفقیت سازمان‌ها در دسترسی به اهدافشان است.

بیان مسأله

دنیای رقابتی امروز به گونه‌ای است که بنگاه‌ها دائماً باید وضعیت خود، رقیبان، محیط و سایر عناصر و عوامل دخیل در فعالیت خود را رصد کنند و سپس دست به اقدامات مقتضی بزنند تا بتوانند در صحنه رقابت باقی بمانند و سوددهی داشته باشند. یکی از انواع هزینه های اثرگذار برسودآوری، هزینه‌های ثابت است که تحت عنوان اهرم نامیده می‌شود. اهرم‌ها واحد انتفاعی را با تعهدات و مخاطرات زیاد روبرو می‌کنند. نظیر هزینه های ثابت عملیاتی، مانند استهلاک و هزینه‌های ثابت مالی مانند بهره وام و سود سهام ممتاز که ناشی از ساختار سرمایه است (صابری و همکاران، ۱۳۹۵). محیطی که بنگاه های اقتصادی در آن

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

فعالیت می کنند، محیطی در حال رشد و بسیار رقابتی است و شرکت ها برای ادامه حیات مجبور به رویارویی با عوامل متعددی در سطح ملی و بین المللی و بسط فعالیت های خود از طریق انجام سرمایه گذاری های جدید می باشند. شرکت‌ها برای انجام سرمایه‌گذاری به منابع مالی نیاز دارند. آن ها معمولاً برای تأمین مالی فقط از یک منبع (حقوق صاحبان سهام یا بدهی) استفاده نمی‌کنند، بلکه ترکیبی از آن‌ها را مورد استفاده قرار می‌دهند. در دنیای واقعی که بنگاه‌های اقتصادی و شرکت‌ها در آن فعالیت می‌کنند، بهینه سازی ترکیب منابع مالی از مهم ترین مسائل آن‌هاست. بهینه سازی ترکیب منابع مالی سبب بیشتر شدن ارزش شرکت و کمتر شدن هزینه سرمایه می‌شود. امروزه شرکت‌های موفق، شرکت‌هایی هستند که با شناسایی عوامل مؤثر بر ساختار مالی مطلوب، می‌کوشند ساختار مالی خود را به نحو بهینه مدیریت کنند (اسدی و همکاران، ۱۳۹۰).

ساختار سرمایهٔ شرکت‌ها در کشورهای مختلف با یکدیگر تفاوت محسوسی دارند، لذا مدیران ناگزیرند به هنگام تصمیم‌گیری در مورد ترکیب بهینه ساختار سرمایه، از عوامل مختلفی نظیر عوامل اقتصادی و ویژگی‌های شرکتی استفاده کنند و باید تصمیم‌گیری‌های مربوط به تأمین مالی و آثاری که این عوامل بر ساختار سرمایه می‌گذارند، مورد توجه قرار دهند. علاوه بر این، مدیران مالی برای ایجاد ساختار مالی مناسب باید ویژگی‌های درونی شرکت و عوامل اقتصادی را مد نظر قرار دهند و با توجه به این متغیرها در پی حداکثر کردن ارزش شرکت باشند (جانی و بت[1] ۲۰۱۵). تصمیم‌گیری درمورد نحوهٔ تأمین مالی، یکی از مسائل مهم در هر شرکتی می‌باشد. تأمین مالی برای اجرای پروژه‌های سودآور در صحنهٔ رشد شرکت، نقش بسیار مهمی ایفا می‌کند. مدیران مالی باید بدانند که چه منابعی جهت تأمین مالی وجود دارد و اثر بهره‌گیری هر یک از آن‌ها بر سودآوری و ریسک مالی شرکت چیست؟ توانایی شرکت در مشخص ساختن منابع مالی بالقوه برای تهیه سرمایه به منظور سرمایه‌گذاری و تهیه برنامه‌های مالی مناسب، از عوامل اصلی رشد و پیشرفت شرکت به حساب می‌آید (یارمحمدی و همکاران، ۱۳۹۶).

یکی از پیچیده‌ترین مسائلی که دامنگیر مدیران مالی کنونی است، رابطهٔ بین اجزای تشکیل دهنده ساختار سرمایه است، و آن آمیزه‌ای از وام و سهام برای تأمین مالی است. در عمل، مشکلات معینی در برآورد و کاربرد هزینه سرمایه برای ارزیابی تصمیمات سرمایه‌گذاری وجود دارد. در واقع، همان طور که منابع مختلف تأمین مالی وجود دارد (سهام عادی، سهام ممتاز، وام و. . .)، این منابع دارای هزینه‌های متفاوتی نیز هستند. به علت وابستگی متقابل هزینه سرمایه منابع معین، از میانگین موزون هزینه سرمایه به جای هزینه یک منبع معین استفاده می‌شود. این هزینه میانگینی است که به عنوان معیار پذیرش برای پروژه‌های سرمایه‌گذاری استفاده می‌شود. یک پروژه سرمایه‌گذاری برای پذیرش باید حداقل نرخ بازدهی بیش از هزینه سرمایه آن به دست دهد (انصاری و بیدسکان، ۱۳۹۱).

1. Jani & Bhatt

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

ریسک، بخشی جدایی ناپذیر از تمامی فعالیت‌های تجاری است و مدیریت اثربخش آن، نه تنها در رابطه با پیشگیری از مشکلات مالی و انجام بودجه‌بندی سرمایه‌ای به شرکت کمک می‌کند، بلکه فرایند تصمیم‌گیری را نیز بهبود می‌بخشد. در واقع یکی از اصلی‌ترین وظایف مدیریت، سروکار داشتن با ریسک اختصاصی است. ریسک‌پذیری، نقش بسیار با اهمیتی در حفظ مزیت رقابتی شرکت‌ها دارد و می‌تواند آن‌ها را به سمت رشد اقتصادی بالاتر رهنموت سازد. شرکت‌ها در محیطی رقابتی، استراتژی‌های مختلفی را دنبال می‌کنند تا از این طریق سهم خود را در بازار افزایش داده و موانعی را برای ورود دیگران ایجاد نمایند. انتخاب هر استراتژی مستلزم پذیرش سطح متفاوتی از ریسک است و به گونه‌ای متفاوت بر ریسک اختصاصی شرکت تأثیر می‌گذارد. در حالی که انتخاب برخی استراتژی‌های تجاری، به دلیل افزایش سهم شرکت در بازار، آسیب‌پذیری شرکت در مقابل نوسانات کلان اقتصادی را کاهش داده و می‌توانند منجر به کاهش ریسک سامانمند (ریسک بازار شرکت گردند (نگوین[2] ۲۰۱۱). تصمیم‌گیری به عنوان بخش جدایی ناپذیر ادبیات مدیریت مطرح است اغلب مدیران تصمیم‌گیری را کار اصلی خود می‌دانند زیرا آنان باید پیوسته دربارهٔ آنچه باید انجام شود، تصمیم‌گیری نمایند، از طرفی موفقیت هر سازمان بسته به تصمیماتی است که مدیر می‌گیرد و این تصمیمات نیز تحت تاثیر اطلاعات پیچیده، تغییرات محیطی، تردید، تجارب فردی و ویژگی‌های روانی قرار دارد. همچنین تصمیم‌گیری می‌تواند تحت تأثیر عوامل مختلفی از جمله مشخصات فردی و یا شغلی افراد قرار گیرد (علم‌نشان و ناجی، ۱۳۹۴). تصمیم‌گیری یکی از مهارت‌های مدیریت است. انجام وظایفی مانند برنامه ریزی، سازماندهی و یا کنترل در واقع چیزی جز تصمیم‌گیری درباره نحوه و چگونگی انجام این فعالیت‌ها نیست (تاجر نوری، ۱۳۸۵).

بدون شک تصمیم گیری از مهمترین فرآیندهای مدیریت است و هیچ فرایند دیگری را نمی توان با آن برابر دانست و از زمانی که دانش مدیریت به عنوان یک علم مطرح شد و مورد توجه قرار گرفت از سوی دانشمندان و صاحبنظران علم مدیریت وظایف مختلفی به عنوان وظایف اساسی مطرح شد که هیچکدام از این نویسندگان برای سایر وظایف مدیریت به اندازه تصمیم گیری اهمیت قائل نشده اند به نحوی که بعضی از این بزرگان علم مدیریت را معادل تصمیم گیری دانسته اند. دانش مدیریت که به صورت مجموعه‌ای از نظریه‌های مربوط به شناخت سازمان، برنامه ریزی، سازماندهی، نوآوری، نظارت و غیرجلوه می کند در عمل به شکل تصمیم گیری مورد استفاده قرار می گیرد (کرمی، ۱۳۹۶). امروزه بخش مهمی از وقت و کار مدیران صرف حل مشکل و تصمیم‌گیری می‌شود به طوری‌که می‌توان گفت وظایف اساسی برنامه‌ریزی، سازماندهی، رهبری و کنترل نیز مستلزم تصمیم‌گیری است. بر اثر تصمیم، خط مشی‌ها، جریان امور و اقدامات آتی مشخص شده، دستورات لازم صادر می‌گردند. بنابراین تصمیم‌گیری چهارچوبی برای عملکرد کارکنان سازمان فراهم می‌سازد و از این رو، نقش بسیار مهمی در مدیریت ایفا می‌کند (کهن‌سال و همکاران، ۱۳۹۰). کیفیت و چگونگی این تصمیم میزان توفیق و تحقق هدف‌های سازمانی را معین

2. Nguyen

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

می‌کند، به عبارت دیگر میزان تحقق اهداف سازمانی بیان کننده و نشان دهنده اثر بخشی نظام تصمیم گیری مدیران می باشد (تبری، ۱۳۸۷).

تغییر و تحولات محیط پیرامون موجب شده تا سازمان‌ها به مدیران خود به عنوان یکی از عوامل مهم در جهت فائق آمدن بر تحولات' تقاضاها و چالش‌های محیطی نگاه کنند. در چنین شرایطی مدیران نیازمند مهارت‌ها و توانمندی‌های بی شماری جهت اتخاذ تصمیمات کارآمد و اثر بخشی بیشتر در سازمان می‌باشند. عوامل بسیاری در تصمیم گیری مدیران دخیل است، این عوامل می‌تواند هم عوامل درونی و هم عوامل بیرونی باشد، عوامل درونی می‌تواند، شامل عواطف و احساسات درونی مدیر که می‌تواند تحت تاثیر چالش‌های محیطی باشد، از عوامل دیگر می‌توان، قدرت جسارت و ریسک‌پذیری مدیر، مهارت تصمیم‌گیری آنی و. . باشد. بدیهی است، اگر مدیری فاقد توانایی‌های ذکر شده باشد، نمی‌تواند در فرآیند تصمیم‌گیری موفق باشد. مدیران سازمانها و یا شرکت‌ها علاوه بر موارد ذکر شده، جهت دستیابی به جایگاه بالای رقابتی، باید تمام عوامل اثرگذار در تعیین افزایش یا کاهش مقدار سود، حاصل باید سایر عوامل را نیز در نظر بگیرند. عواملی همچون اهرم عملیاتی و عوامل اثرگذار بر آن و همچنین ریسک تجاری و عوامل اثرگذار بر آن را می‌توان به درستی مدیریت نمود و با درنظر گرفتن موارد ذکر شده تصمیمی اتخاذ نمود که سبب جذب حداکثر سود و کاهش میزان ضرر و زیان شرکت یا سازمان مورد نظر شود.

اهمیت موضوع تحقیق

امروزه افزایش هزینه و پیچیدگی‌های موجود در پروژه‌ها از یک سو و افزایش عدم قطعیت و ریسک‌های موجود در محیط‌های تجاری از سوی دیگر باعث شده است که مدیران پروژه به منظور کاهش خطرپذیری و انحراف پروژه از اهداف تعیین شده، استفاده از مدیریت ریسک را در برنامه‌ریزی و کنترل پروژه سرلوحه فعالیت‌های خود قرار دهند. مدیران ارشد سازمان‌ها همواره به دنبال راهکارهایی هستند که پروژه‌ها را در قالب زمان، کیفیت و بودجهٔ تعیین شده به اتمام برساند، بدیهی است دلیل اصلی عدم موفقیت پروژه‌ها در قالب زمانهٔ کیفیت و بودجهٔ تعیین شده، مدیریت نامناسب ریسک‌ها در پروژه است (باقری و لطفی، ۱۳۹۵). ریسک مدیریتی جزء مرکزی تحقیق مدیریت استراتژیک است. در دنیای کسب و کار، مدیران باید ناگزیر با عدم اطمینان در برابر سازمان‌ها مواجه شوند. در واقع، استراتژی مدیریتی با توجه به خطر ناشی از این عدم اطمینان، ارزش کمی دارد. به این ترتیب، توجه به ریسک بالای مدیریتی نباید در عرصه علمی نظری یا حوزه فعالیت به آسانی مورد توجه قرار گیرد. درک ریسک مدیریتی مهم است. این رویداد عواقب شدید مدیریت ریسک می تواند برای شرکت ها و اقتصاد جهانی داشته باشد را نشان می‌دهد[3](سیپل، ۲۰۱۴).

3. Siepel

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

این تحقیق نشان می دهد که چگونه تصمیم گیری های بازاریابی در شرکت‌ها صورت می‌گیرد و چنین تحقیقی عموما نشان می‌دهد که یک تصمیم گیرنده بازاریابی ابتدا یک محیط بازاریابی را شناسایی می‌کند و سپس با ایجاد چندین جایگزین به آن واکنش نشان می‌دهد و در نهایت ارزیابی گزینه ها برای تعیین کسانی که احتمال دارد بزرگترین سود بلند مدت را بدست آورند را نشان می‌دهد. از این رو، فرض اساسی تحقیق در تصمیم گیری بازاریابی این است که تصمیمات بازاریابی به دقت برنامه ریزی شده اند تا به اهداف سازمانی کمک کنند(فولکر، ۱۹۹۲، لیفلانگ، ۲۰۰۰). ما عوامل تعیین کننده قیمت سهام شرکت‌های غیر مالی را بررسی می‌کنیم. ویژگی‌های عملیاتی و دارایی، مهم ترین عوامل تعیین کننده ریسک هستند. برای شرکت مدرن، ریسک مالی تنها ۱۵٪ازنوسانات قیمت سهام را مشاهده می کند. علاوه بر این، ریسک مالی در طی سه دهه گذشته کاهش یافته است و نشان می دهد که هر روند صعودی در نوسان بودن سهام کاملا تحت تأثیر عوامل اقتصادی قرار گرفته است. این امر توضیح می‌دهد که چرا بحران مالی (به عنوان مخالفت با نارضایتی اقتصادی) در دوره بحران اخیر شایع نیست در بخش غیر انتفاعی، حتی به عنوان معیارهای بی ثباتی ارزش سهام، به بالاترین حد بی سابقه‌ای رسیده است[5](برترام، ۲۰۱۳). مدیران شرکت‌ها به جهت جذب حداکثر سود و حداقل زیان برای شرکت دائما با یکدیگر در رقابتند، توجه به عوامل تعیین کننده افزایش میزان سود دریافتی و جلوگیری از پیامدهای ناگوار ناشی از تصمیم‌گیری‌های اشتباه برای یک مدیرامری اساسی است.

پیشینه‌های تحقیق

پیشینه داخلی

باصری و حکاکی در سال (۱۳۹۶)، در پژوهشی به بررسی تحلیل اهرم مالی و اهرم عملیاتی و سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر بر عملکردهای حسابداری شرکت‌های سرمایه‌گذاری و هلدینگ پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. هدف اصلی این پژوهش، بررسی تاثیر اهرم مالی و اهرم عملیاتی و سرمایه گذاری ریسک پذیر بر عملکردهای مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بود. روش این پژوهش توصیفی-پیمایشی بود. در این پژوهش برای تعیین نمونه ی آماری، از شرکتهای سرمایه‌گذاری و هلدینگ استفاده شده است، که نمونه ای شامل ۷۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۵ مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که، سرمایه گذاری ریسک پذیر بر بازده سرمایه تاثیر مثبت دارد و متغیر ترکیبی اهرم مالی و سرمایه گذاری ریسک پذیر بر بازده سرمایه تاثیر منفی دارد و متغیر ترکیبی اهرم عملیاتی و سرمایه گذاری ریسک پذیر بر بازده سرمایه تاثیر ندارد و میزان تاثیر متغیرهای مستقل اهرم مالی و اهرم عملیاتی و سرمایه گذاری

4. Folkes,Leeflang
5. Bartram

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

ریسک پذیر و متغیرهای کنترلی بر متغیر وابسته بازده سرمایه مقدار ۳۲ درصد است، که این میزان تاثیر قابل ملاحظه است و سرمایه گذاری ریسک پذیر بر بازده دارایی تاثیر دارد ولی متغیر ترکیبی اهرم مالی و سرمایه گذاری ریسک پذیر و متغیر ترکیبی اهرم عملیاتی و سرمایه گذاری ریسک پذیر بر بازده دارایی تاثیر ندارد.

مینویی و اسماعیلی در سال (۱۳۹۵)، در پژوهشی به بررسی رابطهٔ بین اهرم مالی و اهرم عملیاتی با ریسک سیستماتیک در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. هدف این پژوهش بررسی ارتباط اطلاعات حسابداری با ریسک سیستماتیک شرکت‌ها در بازار سرمایه ایران بود. روش این پژوهش توصیفی-پیمایشی بود. در این تحقیق رابطه تعدادی از متغیرهای حسابداری از جمله سود حسابداری، درجه اهرم عملیاتی، درجه اهرم مالی، به عنوان نمادهایی از اطلاعات حسابداری انتخاب شده‌اند که با ریسک بازار (سیستماتیک) شرکت های پذیرفته شده در سازمان بورس اوراق بهادار تهران، مورد آزمون قرار گرفت. دراین راستا، تعداد۸۷ شرکت که اطلاعات مورد نیاز برای دوره ۱۰ ساله مورد تحقیق (۹۳-۸۴) در مورد آنها قابل دسترس بود انتخاب شدند. نتایج پژوهش بیان کرد که بین سود حسابداری و درجه اهرم مالی با ریسک سیستماتیک باسطح اطمینان ۹۵٪ رابطه مستقیم وجود دارد و بین درجه اهرم عملیاتی و ریسک سیستماتیک رابطه معنی دار وجود ندارد.

طالب نیا و همکاران در سال (۱۳۹۴)، تصمیمات مختلف مدیریت از جمله تصمیمات تامین مالی، روی عملکرد آتی شرکت تاثیرگذار است. لیکن معیارهای تعهدی قابل دستکاری بوده و معیارهای نقدی واجد عینیت بیشتری هستند. بنابراین تحقیق حاضر به بررسی اثر تصمیمات تامین مالی مدیریت بر جریان‌های نقدی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌پردازد. دراین تحقیق، داده های مربوط به ۱۳۷ شرکت منتخب در بورس اوراق بهادار تهران مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته‌اند. نسبت‌های مختلف بدهی به عنوان شاخص تصمیمات تامین مالی (ساختار سرمایه) و طبقات پنج گانه صورت جریان وجه نقد، با رویکردی متفاوت از سایر تحقیقات مشابه (سه طبقه ای)، به عنوان شاخص جریانات نقدی مورد استفاده قرار گرفته اند. فرضیات با استفاده از آزمون های رگرسیونی چندگانه مورد آزمون قرار گرفت. برمبنای نمونه انتخابی، ارتباط معناداری میان متغیرهای تصمیمات تامین مالی مدیریت و جریانات نقدی سال بعد مشاهده گردید.

نهندی و همکاران در سال (۱۳۹۰)، در رابطه با بررسی تاثیر نوسانات جریانات نقدی بر ریسک سیستماتیک شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به پژوهش پرداختند. روش این پژوهش توصیفی-پیمایشی بود. به این ترتیب که، ارزیابی مطلوبیت یک بستر سرمایه گذاری در وضعیت نامطمئن براساس مقادیر ریسک و بازده آن است. به عبارتی دیگر آگاهی از میزان ریسک شرکت‌ها، خصوصا ریسک سیستماتیک می تواند نقش بسزایی در تصمیم گیری‌ها ایفا نماید. هدف اصلی تحقیق حاضر بررسی تاثیر نوسانات جریانات نقدی بر ریسک سیستماتیک است. در این تحقیق تاثیر نوسانات جریانات

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

نقدی مرتبط با هر یک از بخش های صورت جریان وجوه نقد (طبق استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران) بر ریسک سیستماتیک شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مورد بررسی قرار گرفته است. این تحقیق از حیث هدف از نوع تحقیقات کاربردی، از لحاظ روش از نوع علی یا پس از وقوع است. در این تحقیق اطلاعات مالی ۷۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طی دوره زمانی ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۷ بررسی شده است. به منظور آزمون فرضیه‌ها از تکنیک آماری تحلیل رگرسیون و همبستگی بهره گرفته شده است. نتایج تحقیق نشان داد که در سطح اطمینان ۹۵ درصد نوسانات جریانات نقدی ناشی از فعالیت‌های عملیاتی، نوسانات جریانات نقدی مرتبط با مالیات بر درآمد، نوسانات جریانات نقدی ناشی از فعالیت‌های سرمایه گذاری و نوسانات جریانات نقدی ناشی از فعالیت‌های تامین مالی بر ریسک سیستماتیک تاثیری مثبت و معنی داری دارند در حالی که نوسانات جریانات نقدی مرتبط با بازده سرمایه گذاری‌ها و سود پرداختی بابت تامین مالی اثر معنی داری بر ریسک سیستماتیک ندارد.

پیشینه‌های خارجی

کتلار و همکاران[6] در سال (۲۰۱۸)در پژوهشی با هدف بررسی اهداف سازمان: پیشین، فرآیندهای سازندگی و پیامدهای آن برای رفتار و عملکرد شرکت به پژوهش پرداختند. روش این پژوهش توصیفی-پیمایشی بود. به این ترتیب که وجود اهداف سازمانی قطعی یک فرض مداوم و مرکزی در تحقیقات سازمان و مدیریت است، با این وجود بازنگری مجدد این دانش به موقع و دیرپا شده است. بسیاری از جنبه‌های مهم اهداف سازمانی، توجه بسیار متفاوتی را به خود جلب کرده اند و تلاش‌های کمی برای سنتز کردن و مقایسه اثرات این اهداف متفاوت در رفتار و عملکرد شرکت وجود دارد. نویسندگان بررسی شواهد نظری و تجربی موجود در مورد اهداف سازمانی را ارائه می‌دهند و چارچوبی تحلیلی را تألیف می کنند که بر اهداف مختلف سازمان، اهداف، پیشینه‌ها و نتایج آنها، نقش زمینه و چالش های بازخورد تأکید دارند. با توجه به این چارچوب، نویسندگان دستورالعمل برای تحقیق بیشتر جهت ارتقاء درک در حال حاضر از اهداف سازمانی و پیامدهای آن برای رفتار و عملکرد شرکت تعیین کردند.

ویبو[7] در سال (۲۰۱۸)، در پژوهشی به بررسی استفاده از شاخص های مالی و تحلیل ریسک های تجاری در پیش بینی نرخ مالی در اندونزی پرداخت. هدف از این پژوهش، دستیابی به داده‌های تجربی در مورد نسبت سوددهی، نسبت نقدینگی، نسبت حل مسئله، نسبت بهره‌وری به دارایی و ریسک تجاری (افشای **ERM**) در پیش بینی آسیب مالی شرکت‌های تولیدی در اندونزی بود. روش این پژوهش توصیفی-پیمایشی بود. این پژوهش همچنین به دنبال شواهد تجربی‌ای بود که مدل تجزیه و تحلیل چندگانه در پیش بینی نارضایتی مالی شرکت های تولیدی معتبر در اندونزی است. ۱۲۴ شرکت که در بورس اوراق بهادار اندونزی (**IDX**) در طول دوره ۲۰۱۴-۲۰۱۵ به ثبت رسیده‌اند که در این پژوهش به طور هدفمند انتخاب شدند.

6. Kotlar & eta
7. Wibowo

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

داده‌های سال ۲۰۱۶ به عنوان نرم‌افزار مدل مورد استفاده قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که متغیرهای سودآوری، حل پذیری و ریسک تجاری می‌توانند دشواری مالی را پیش‌بینی کنند. از سوی دیگر، بازدهی نقدینگی و بهره برداری دارایی ها نمی‌تواند اختلال مالی را پیش بینی کنند. ۸۴. ۷٪ از تجزیه و تحلیل‌ها محرک قادر به درستی پیش بینی شرایط دشواری مالی در ۲۰۱۴-۲۰۱۵بودند ؛ در عین حال، ۹۱. ۹٪ از تجزیه و تحلیل‌ها تبعیض آمیز می‌تواند وضعیت را دقیقا در سال ۲۰۱۶ پیش‌بینی کند.

هوسکیسان و همکاران[8]در سال(۲۰۱۷)، در رابطه با ریسک مدیریتی، یک نظریه چند گانه و برنامه تحقیقاتی آینده به پژوهش پرداختند. روش این پژوهش توصیفی-پیمایشی بود. به این ترتیب که ریسک پذیری مدیریتی یکی از جنبه های مهم مدیریت استراتژیک است. برای بهبود مزیت رقابتی و عملکرد، مدیران نیاز به ریسک دارند، اغلب در یک محیط نامطمئن. فرضیه های اقتصادی رسمی ریسک پذیری نشان می‌دهد که اگر ارزش‌های مورد انتظار برای دو استراتژی مشابه هستند، اما یک قمار بیشتر (نامعلوم) است، مدیران با استنباط دقیق تر انتخاب می‌کنند. بر اساس این فرضیه ها، نظریه آژانس فرض می‌کند که مدیران ارشد باید برای رسیدن به نتایج بهتر، جبران یا نظارت شوندما نظریه و تحقیق در نظریه آژانس و ریسک مدیریتی را همراه با نظریه هایی که این فرض اساسی راجع به ریسک را به چالش می‌کشد بررسی می‌کنیم:

نظریه رفتاری شرکت، نظریه چشم انداز، مدل آژانس رفتاری و دیدگاه مربوط به ثروت اجتماعی – عاطفی، و نظریه فوق ما با بررسی و پیشنهاد فرصت‌های تحقیق در داخل و بین این نظریه‌ها به بررسی ادبیات می پردازیم تا یک برنامه تحقیق جامع در مورد ریسک مدیریتی.

فریرا ربلو و همکاران[9]در سال (۲۰۱۷)، در پژوهشی به بررسی ادغام سیستم‌های مدیریت استاندارد: مدیریت ریسک تجاری پرداختند. هدف از این پژوهش بررسی مشارکت بالقوه ادغام سیستم های مدیریت استاندارد **(MS)**در یک **MS** یکپارچه بود. این یک مدیریت بهتر هماهنگ از انواع خطرات موجود در فرایندهای سازمانی بود. روش این پژوهش توصیفی-پیمایشی بود. نتایج پژوهش نشان داد که ادغام **MS**ها منجر به یکپارچه، گسترده، سازگار و هماهنگ شدن فرآیند شناسایی خطرات می شود. همچنین مشخص شد که این یکپارچگی موجب به حداقل رسیدن خطراتی می‌شود که بر جنبه های کلیدی تجارت تأثیر می گذارد.

کوزوبیکوآ و همکاران[10]در سال (۲۰۱۵)، در پژوهشی به بررسی خصوصیات شخصی کارآفرینان در زمینه ادراک و مدیریت ریسک تجاری در بخش **SME** پرداختند. مسئله کسب و کار در بخش شرکت‌های کوچک و متوسط یک منطقه بسیار محوری تحقیق علمی امروز است. در حال حاضر اهمیت زیادی برای تحقیق درباره پیش شرط‌های شخصی و دانش افرادی برای انجام تجارت داده شده است. هدف از این

8. Hoskisson & eta
9. Ferreira Rebelo eta
10. Ozubíková& eta

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

پژوهش بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و رویکرد به ادراک و مدیریت ریسک های تجاری است. روش این پژوهش توصیفی-پیمایشی بود. بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و دانش مورد نظر، کارآفرینان به دو دسته تقسیم می‌شوند: کارآفرینان و کارفرمایان و بازرگانان، همچنین در این پژوهش تفاوت در نگرش‌های کارآفرینی آنها مورد بررسی قرار گرفته است. هر دو گروه از کارآفرینان در این پژوهش نرخ بازار را به عنوان مهمترین خطر، که نشان دهنده کاهش عملکرد شرکت در طول بحران بود در نظر می‌گرفتند. نتایج پژوهش نشان داد که تفاوت های قابل توجه در نگرش‌های کارآفرینان در نزدیک شدن به ریسک اعتباری وجود دارد، جایی که مشخص شد که دسته بندی‌های تعریف شده از تجارت روش‌های مختلفی برای شناخت شرایط اعتباری بانک های تجاری دارد. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که سطح بالایی از اطمینان از گروه‌های فردی کارآفرینان در هنگام ارزیابی توانایی آنها در مدیریت خطرات مالی در شرکت و شدت خوشبینی کارآفرینی صرف نظر از ویژگی های فردی کارآفرینان است.

بلاس و همکاران[11]در سال (۲۰۱۵)، در پژوهشی به بررسی مشکلات واقعی ریسک تجاری در بخش **SME**. مطالعه موردی از اسلواکی پرداختند. هدف این مقاله تعریف، اندازه گیری و مقایسه ویژگی‌های قابل توجه ریسک تجاری برای شرکت‌های کوچک و متوسط (**SME**) در مناطق انتخابی اسلواکی بود. روش این پژوهش توصیفی-پیمایشی بود و داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع آوری شد. کل تحقیق در منطقه براتیسلاوا بر روی نمونه ای از ۱۰۲ **SME** انجام شد، در منطقه **Trencin** در نمونه ۱۰۵ **SME** و در منطقه **Zilina** در نمونه‌ای از ۱۶۸ **SME** انجام شد. بنابراین عوامل مهم ریسک تجاری در منطقه اقتصادی سرمایه‌داری اسلواکی به مناطق متوسط ترنسین و زیلینا مقایسه گردید. بر اساس نتایج پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که مهم‌ترین ریسک تجاری، بازار در همه مناطق است. میانگین ارزش بازار درک شده بیش از ۵۰٪ بود. به همین دلیل وجود روند منفی در عملکرد و سودآوری شرکت های کارآفرینان وجود دارد.

مبانی نظری

از فراگردهایی که تمام مدیران به طور مداوم با آن سرو کار دارند «تصمیم‌گیری» می‌باشد. تفکیک ناپذیری تصمیم‌گیری از مدیریت به حدی است که آنها را مترادف یکدیگر دانسته‌اند. اولین قدم در اجرای وظایف مدیریت تصمیم‌گیری است. با توجه به اینکه تصمیم‌گیری بدون وجود اطلاعات و برقراری اطلاعات لازم میسر نیست، پایه اجرایی چنین وظیفه‌ای فراهم آوردن اطلاعات لازم برای مدیریت است. اطمینان نداشتن به آینده و فقدان اطلاعات مربوط به وقایع جاری مدیر را مجبور می‌کند که به دنبال اطلاعات و برقراری ارتباطات رسمی یا غیررسمی برود. اطلاعات همان داده‌های پرورده در سازمان است که

11. Belás & eta

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

از طریق نظم ارتباطی خود در روند صحیح تأمین اطلاعات، اطمینان مدیریت را در تصمیم‌گیری‌ها افزایش می‌دهد (امامیان و همکاران، ۱۳۹۶).

ریسک

اهمیت ریسک منجر به افزایش اهمیت مدیریت ریسک برای بنگاههای مالی شده است به علاوه، تجربه‌های تلخ بعضی کشورها مانند کشورهای آسیای جنوب شرقی یا حتی کشورهای غربی منجر به توجه بیشتر مدیران و قانون گذاران به این مقوله شده است. بی ثباتی سیاسی و اقتصادی در جهان مانند ظهور فن آوری اطلاعات و ایجاد تغییرات سریع در محیط بانک‌ها ریسک بنگاه های مالی را دو چندان کرده به گونه ای که این عوامل منجر به اهمیت یافتن بیشتر مدیریت ریسک و جلب توجه محققان به این حیطه شده است. انجام دادن هر یک از وظایف مدیریت ریسک نیاز به ابزارهای قوی و علمی دارد (سعیدا اردکانی، ۱۳۹۳).

مفهوم ریسک

زمانی که به تعاریف مراجعه می‌کنیم متوجه می‌شویم که هر یک از محققان به فراخور حال، تعریف خاص مورد نظر خود را با اقامه دلایل و مباحث گسترده مطرح کرده اند. با این وجودمی توان ادعا کرد که همه این تعاریف برای بیان موقعیت هایی ارائه شده‌اند که سه عامل مشترک را می‌توان در آنها مشاهده کرد. بنابراین ما در موقعیت هایی با ریسک مواجه می شویم که:

- **اولاً:** عمل یا اقداممان بیش ازیک نتیجه به بار می آورد.
- **ثانیاً:** تا زمان حصول و ملموس شدن نتایج نمی دانیم کدامیک حاصل خواهدشد.
- **ثالثاً:** حداقل یکی از نتایج ممکن الوقوع می تواند پیامدهای نامطلوبی رابه همراه داشته باشد

هرچند تعابیر متفاوتی در تعریف ریسک به کار رفته، با این حال محتوای تمام این تعاریف یکسان است. ریسک به عنوان بروز هرگونه پیشامد و واقعه‌ای که به صورت بالقوه از طریق اعمال و ایجاد محدودیت بر ظرفیت و فعالیت‌های سازمان، امکان تحقق اهداف سازمان را متزلزل کند، تعریف می‌شود (بیسچوف و داسکی[12] ۲۰۱۳). فرهنگ وبستر ریسک را در معرض خطر قرار گرفتن تعریف کرده است. فرهنگ لغات سرمایه گذاری نیز ریسک را زیات بالقوه سرمایه گذاری که قابل محاسبه است می داند. ریسک میزان اختلاف میان بازده واقعی سرمایه گذاری با بازده مورد انتظار تعریف می شود. (حیدری، ۱۳۹۱).

مفهوم ریسک بدین جهت کاربرد فراوانی در حوزه مالی پیدا می کند، چرا که مشارکت کنندگان بازار در نخستین مواجه با هرگونه اوراق بهاداری از سطح ریسک آن می پرسند. البته به نظر می رسد امروزه سرمایه گذاران ایرانی چندان به متغیر ریسک در کنار متغیر بازدهی توجه نمی‌کنند یا آن گونه که باید، آن را به

12. Bischof & Daske

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

صورت معیاری مهم برای سرمایه گذاری مورد توجه قرار نمی دهند، در حالی که دو متغیر ریسک و بازده باید در کنار یکدیگر مورد توجه قرار گیرد (بیسچوف و داسکی، ۲۰۱۳). از موثرترین عوامل در انتخاب سرمایه گذاری، توجه سرمایه گذار به ریسک و بازده سرمایه گذاری است. سرمایه گذاران می کوشند منابع مالی خود را در جایی سرمایه گذاری نمایند که بیشترین بازده و کمترین ریسک را داشته باشد. بنابراین، شرکت ها باید در کنار تمرکز بر سود، بر ریسک به عنوان عامل محدود کننده حداکثر شدن بازده نیز مدیریت نمایند. بر خلاف بازده، ریسک مفهومی ذهنی و غیرکمی است. بدین جهت، تلاش بیشتر صاحب نظران اقتصادی و مالی بر شناخت و اندازه گیری ریسک متمرکز شده است. (اعتمادی و همکاران، ۱۳۹۱) صرف ریسک بازار در حقیقت جبران ریسک سرمایه گذاری است که به فرد تعلق می گیرد. به بیان دیگر اگر سرمایه گذاری در دارایی بدون ریسک سرمایه گذاری کند، بازدهی متناسبی در نظر دارد، ولی بازار به علت پذیرش ریسک از طرف سرمایه گذار، به او جایزه ای می دهد که به عنوان جایزه پذیرش ریسک یا صرف ریسک بازار نامیده میشود. محاسبه صرف ریسک بازار کاربردهای وسیعی در محاسبات مالی و تحلیل گری مالی دارد، از جمله تحلیل های سرمایه گذاری (بودجه بندی سرمایه ای)، ارزشیابی اوراق بهادار، تحلیل های هزینه و فایده، بررسی وضعیت مالی شرکت ها و. . . سرمایه گذاری تعهد پول یا سرمایه برای خرید مالی وسایل یا دارائیهای دیگر، به منظور منفعت برگشت های سودمند و مفید در قالب بهره، سود سهام یا قدردانی از ارزش وسایل (منافع سرمایه) است. از دیدگاه کلی، سرمایه گذاری به معنای مصرف پول های در دسترس برای دستیابی به پولهای بیشتر در آینده است. در تمامی مکاتب اقتصادی از جمله کلاسیک ها، کینزین ها و نئوکلاسیک ها بر اهمیت و تأثیر گذاری ریسک به عنوان یک عامل کیفی بر تصمیمات سرمایه گذاری اشخاص تأکید شده است. در واقع هر سرمایه گذاری بر دو پایه استوار است، نخست ریسک و عامل دیگر بازده حاصل از سرمایه گذاری. مطابق تئوری کنش عقلائی فرد زمانی به سرمایه گذاری مبادرت می ورزد که حد مطلوبی از ریسک و بازدهی برای او تأمین شده باشد، در غیر این صورت انجام سرمایه گذاری برای او مطلوب نخواهد بود. به عبارت دیگر، بازدهی و امنیت دو عامل اصلی در تصمیم برای سرمایه گذاری هستند (میرزاخانی، ۱۳۹۲).

دیدگاه های مرتبت با ریسک

ـــ دیدگاه اول:

ریسک به مثابه هر گونه نوسان احتمالی در بازدهی اقتصادی در آینده است. افرادی مانند گالیتز هر گونه نوسان در هرگونه نوسان در هر گونه عایدی را ریسک می نامند و گیلب هر پدیده ای را که نتیجه مورد انتظار سرمایه گذار را منحرف سازد ریسک می داند.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

ـــ دیدگاه دوم:

ریسک به عنوان نوسانات احتمالی منفی بازدهی اقتصادی در آینده است. افرادی مانند مارکویتز ریسک را انحراف معیار چند دوره ای یک متغییر تعریف می‌کند. هیوب احتمال کاهش درآمد یا از دست دادن سرمایه را ریسک می داند (نادری، ۱۳۸۹).

اجزاء ریسک

یک‌راه منطقی برای تقسیم ریسک کل به اجزاء کوچک‌تر، ایجاد تمایز میان اجزای عام و خاص است. در سرمایه گذاری، ریسک ها به دو دسته ریسک های سیستماتیک و غیر سیستماتیک تقسیم می‌شوند. این دو جزء که در تجزیه‌وتحلیل‌های سرمایه‌گذاری به آن‌ها ریسک سیستماتیک و ریسک غیر سیستماتیک گفته می‌شود به‌صورت زیر قابل‌ارائه است. (میرزاخانی، ۱۳۹۲).

ریسک غیر سیستماتیک (غیر بازار)

تغییرپذیری در بازده کل اوراق بهادار که به تغییرپذیری کل ارتباطی نداشته باشد ریسک غیر سیستماتیک (غیر بازار) نام دارد. این نوع ریسک منحصر به اوراق بهادار خاصی است و به عواملی همچون ریسک تجاری و ریسک مالی و ریسک نقدینگی بستگی دارد. اگرچه تمامی اوراق بهادار تا حدودی از ریسک غیر سیستماتیک برخوردار هستند بااین‌حال این نوع ریسک بیشتر با سهام عادی مرتبط است (لانگ و اسچولز[13] ۲۰۱۵).

ریسک سیستماتیک

ریسک سیستماتیک، ماهیتا مجموعه ای از ریسک های گوناگون است که سرمایه گذاران با آنها روبرو هستند، از جمله این ریسک ها می توان به ریسک بازار، ریسک سیاسی، ریسک نوسانات نرخ ارز، ریسک نوسانات نرخ بهره و. . . اشاره نمود. ریسک سیستماتیک نشان دهنده ریسک تحمیلی از سوی بازار و محیط خارج است. ریسک سیستماتیک (بازار) یعنی تغییرپذیری در بازده کل اوراق بهادار که مستقیما با تغییرات و تحولات کلی بازار یا اقتصاد عمومی مرتبط است و تقریباً تمامی اوراق بهادار اعم از سهام یا اوراق قرضه تا حدودی از ریسک سیستماتیک برخوردار هستند، برای اینکه ریسک سیستماتیک مستقیماً دربرگیرنده ریسک نوسان نرخ بهره، بازار و تورم است. این قسمت از ریسک غیرقابل اجتناب است، برای اینکه ربطی به نحوه عملکرد سرمایه گذار و ایجاد تنوع در سهام ندارد (تهرانی و نوربخش، ۱۳۹۴). در این ریسک احتمال تغییر در نرخ بازده سرمایه گذاری است که به دلیل عوامل غیر قابل کنترل نظیر شرایط اقتصادی و اجتماعی حاکم به وجود می آید (میرزاخانی و نوری، ۱۳۹۲).

---

13. Lang & Scholz

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

به طور کلی تغییرپذیری در بازده کل اوراق بهادار که مستقیماً با تغییرات و تحولات کلی بازار یا اقتصاد عمومی مرتبط است ریسک سیستماتیک (بازار) نام دارد. تقریباً تمامی اوراق بهادار اعم از سهام یا اوراق قرضه تا حدودی از ریسک سیستماتیک برخوردار هستند، برای اینکه ریسک سیستماتیک مستقیماً دربرگیرنده ریسک‌های نوسان نرخ بهره، بازار و تورم است. این قسمت از ریسک غیرقابل‌اجتناب است، برای اینکه ربطی به نحوه عملکرد سرمایه‌گذار و ایجاد تنوع در سهام ندارد. (حیران پور، ۱۳۸۹).

لذا ریسک سیستماتیک به ریسکی گفته می شود که ناشی از تحولات کلی بازار است و تنها مختص به شرکت خاصی نمی‌باشد. به بیان دیگر ریسک سیستماتیک در اثر حرکت های کلی بازار به وجود می آید. طبق نظریه‌های پرتفولیو با پر گونه سازی سبد سهام می توان ریسک غیرسیستماتیک را از بین برد، و لیکن ریسک سیستماتیک همچنان باقی می‌ماند. انتقال این گونه از ریسک، سیستم بانک و دیگر بازارهای مالی و مشتقات آن و نیز سیستم مقرراتی را تهدید می کند. هم اکنون با توجه به تولیدات و تکنولوژی های جدید در بازار مالی، مشکلات زیادی بر سر راه نهادهای رسمی و قانونی جهت شناسایی و کنترل این نوع ریسک وجود دارد. در نتیجه، تسلط نهادهای کنترل کننده بر اطلاعات بازار کمتر شده و فاصله آنها با شرکت کنندگان در بازار بیشتر شده است. تقریباً تمامی اوراق بهادار اعم از سهام یا اوراق قرضه تا حدودی از ریسک سیستماتیک برخوردار هستند، برای اینکه ریسک سیستماتیک دربرگیرنده ریسک های نوسان نرخ بهره، بازار و تورم است. این قسمت از ریسک غیرقابل اجتناب است، برای اینکه ربطی به نحوه عملکرد سرمایه گذار و ایجاد تنوع در سهام ندارد. آن قسمت از تغییرپذیری در بازده کلی محصولات مالی را که مستقیماً به تغییرات بازار یا اقتصاد بستگی دارد ریسک سیستماتیک گویند. معمولاً تمامی اوراق بهادار تا حدودی از ریسک سیستماتیک برخوردارند و دربرگیرنده عواملی همچون ریسک تورم، بازار و نرخ بهره است. این نوع ریسک غیرقابل کاهش است (لوپز[14] ۲۰۱۵).

ضریب بتا معیاری برای اندازه گیری ریسک سیستماتیک محسوب میشود که میزان حساسیت یک سهم را نسبت به کل بازار می سنجد. اگر بازده بازار و بازده یک سهم در یک دوره زمانی مورد بررسی قرار گیرد، میزان حساسیت آشکار می‌شود. بتا چیزی جز شیب خط یا ضریب زاویه آن نیست که بیان می کند به ازاء تغییر در بازده بازار، بازده یک سهم چگونه تغییر می یابد (لانگ و اسچولز، ۲۰۱۵).

ریسک سیستماتیک، نشان دهنده آن بخش از کل ریسک مجموعه سهام است که به دلیل وجود عواملی که قیمت کل سهام را تحت تأثیر قرار می‌دهند، به وجود آمده است. از عوامل مهم ریسک سیستماتیک تحولات سیاسی و اقتصادی، چرخه های تجاری، تورم و بیکاری است. همچنین آن بخش از کل ریسک مجموعه سهام را که مختص یک شرکت یا صنعت خاص است ریسک غیرسیستماتیک نامیده می شود. آن بخش از ریسک مجموعه سهام را که از راه افزایش تعداد سهام بتوان کاهش داد، ریسک غیرسیستماتیک و بخشی را که از این طریق نتوان کاهش داد ریسک سیستماتیک گویند (جهانخانی و پارسائیان، ۱۳۹۴).

14. Lopez

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

شناسایی و مدیریت ریسک نیز یکی از رویکردهای جدید است که برای تقویت و ارتقای اثربخشی سازمان‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. به طورکلی، ریسک با مفهوم احتمال متحمل زیان و یا عدم اطمینان شناخته میشود که انواع مختلف و طبقه بندی‌های متنوع دارد. تمامی اشکال ریسک شامل عناصر مشترکی چون محتوا، فعالیت، شرایط و پیامدها هستند. مدیریت ریسک، به مفهوم سنجش ریسک و سپس اتخاذ راهبردهایی برای مدیریت ریسک دلالت دارد. انواع ریسک‌ها بر حسب احتمال وقوع و تأثیر آنها قابل طبقه بندی است و نتیجه آن هم پرتفوی ریسک و اعمال استراتژی‌های مناسب (انتقال، اجتناب، کاهش و پذیرش) است (معمار و رشادت جو، ۱۳۹۳).

مدیریت ریسک عمدتا با کاهش اثرات نامطلوب آن دسته از رویدادهای داخلی و خارجی سروکار دارد که به طور زیان آوری فعالیت سازمان را تحت تأثیر قرار می دهند. مدیریت ریسک باید متشکل از مجموعه ای از فرآیندهای مستمر و در حال توسعه ای باشد که در سراسر استراتژی یک سازمان به کار گرفته می‌شوند و باید به شیوه ای قاعده مند کلیه ریسک های مربوط به گذشته، حال و آینده را مورد توجه قرار دهد (طاووسی ینگابادی، ۱۳۹۵). مدیریت ریسک مؤثر که بر مبنای اصول مفهومی معتبر قرار دارد بخش مهمی از این فرآیند تصمیم گیری را تشکیل می‌دهد. مدیریت ریسک، به مفهوم سنجش ریسک و سپس اتخاذ راهبردهایی برای مدیریت ریسک دلالت دارد (رشادت جو و معمار، ۱۳۹۴).

مدیریت ریسک یکی از موضوعاتی است که طی دو دهه اخیر به سرعت توسعه یافته، هدف از مدیریت ریسک در بانک ها و موسسات مالی، با همه حساسیت و پیچیدگی و مشکل بودن آن، این است که بوسیله آن تمهیداتی صورت پذیرد تا حتی‌المقدور از رخدادهای نامطلوب که منجر به بروز ریسک می‌شوند و در عین حال قابل پیش‌بینی هستند، پیشگیری شود و نهایتاً میزان ریسک را به حداقل ممکن برساند، نکته مهم در این است که هر قدر این تمهیدات و پیش‌بینی‌ها کارآمدتر و مناسبتر باشد، باز هم ممکن است پاره‌ای از رخدادهای نامطلوب که ذاتاً غیرقابل پیش‌بینی هستند رخ دهند. این بخش از ریسک، یعنی ریسک‌های غیرقابل پیش‌بینی و پیشگیری (سیستماتیک)، معمولاً با تمهیدات و طرق علمی دیگر مقابله می‌شود، موضوع کفایت سرمایه، بیمه، کمک دولت و بانک مرکزی در موارد اضطراری از جمله تمهیداتی است که برای ریسک‌های غیرقابل پیش‌بینی و پیشگیری بکار گرفته می‌شوند تا موجب گردند که بانک با خطر غیرقابل جبران مواجه نشود (بلک و همکاران[15] ۲۰۱۳). بین مدیریت ریسک و اندازه گیری ریسک تفاوت وجود دارد. در حالی که هدف از اندازه‌گیری ریسک کمی کردن مقدار ریسک میباشد، مدیریت ریسک اشاره به پروسه و فرآیندی دارد که موسسات مالی، برای تعریف استراتژی تجاری، مشخص کردن ریسک‌هایی که با آن مواجهند، کمی کردن و کنترل این ریسک‌ها از آن پیروی می‌کنند (چانگ[16] ۲۰۱۵). مدیریت ریسک عبارتست از فرآیندی که از طریق آن یک سازمان یا سرمایه گذار با روش بهینه

15. Black & eta
16. Chang

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

در مقابل انواع ریسک ها از خود واکنش نشان می‌دهد، بر این اساس مدیریت ریسک ابتدا انواع ریسک ها را شناسایی می کند و سپس روش کنترل آنها را مشخص می‌سازد. بطور کلی، مدیریت ریسک فرآیند شناسایی، ارزیابی و کنترل ریسک های اتفاقی بالقوه ای است که مشخصاً پیشامدهای ممکن آن، خسارت یا عدم تغییر در وضع موجود می‌باشد (لوپز[17] ۲۰۱۵). همانا که مدیریت ریسک فرآیند سنجش یا ارزیابی ریسک و سپس طرح استراتژیهایی برای اداره ریسک است. متفکران چهار استراتژی متداول برای مدیریت ریسک برشمرده اند:

ـ انتقال ریسک (قبول ریسک توسط بخش دیگر)

ـ اجتناب از ریسک(عدم انجام فعالیتی که موجب ریسک شود)

ـ کاهش ریسک (شیوه‌هایی که موجب کاهش شدت زیان شود).

ـ پذیرش ریسک(قبول زیان در هنگام وقوع) (معمار و رشادت جو، ۱۳۹۳).

در تعریفی دیگر مدیریت ریسک، نظامی است که سازمان ضمن شناسایی و تحلیل ریسک ها، مجموعه فنون و استراتژی‌های را برای رویارویی با آن‌ها اتخاذ می کند و میزان موفقیت مدیریت ریسک به میزان توانمندی در ارزیابی ریسک ها، به کارگیری ترکیب بهینه از استراتژی و وجود یک بازخور مناسب بستگی دارد.

بر این اساس این تعریف مدیریت ریسک متشکل از سه جزء می باشد:

ـ شناسایی و تحلیل ریسک‌ها

ـ فنون و استراتژی‌های رویارویی با ریسک ها،

ـ بازخور.

این اجزا، اصول بنیادین مدیریت ریسک را تشکیل می‌دهند و کم وبیش در تمام دیدگاه‌های مدیریت ریسک وجود دارند. در سال‌های اخیر، تغییر پارادایمی در شیوه‌ی نگرش به مدیریت ریسک به وجود آمده است به طوری که بجای بررسی مدیریت ریسک از یک دیدگاه جزیره ای، نگرشی کل گرا به مدیریت ریسک اتخاذ می شود (عراقی و زارع، ۱۳۸۹).

ریسک تجاری

این ریسک به آثار شرایط عملیاتی که یک شرکت با آن مواجه است در میزان درآمد (ناخالص) شرکت اطلاق می‌شود. عدم استقبال مشتریان از یک محصول، ورودرقبای جدید، تولید محصولات مشابه، ورود تکنولوژی های جدید در تولید محصول، تغییر قیمت فروش و تغییر هزینه مواد اولیه شرایطی هستند که بردرآمد و بهتبع آن ریسک تجاری شرکت تأثیر می‌گذارند. به این ترتیب همواره شرکتها برحسب شرایط عملیاتی که با آن مواجه هستند نوعی عدم اطمینان در عایدی خود خواهند داشت. اینکه یک شرکت تا چه

17. Lopez

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

حد از چنین شرایطی متأثر است تا حد زیادی به ساختار مدیریتی و عملیاتی شرکتها بستگی دارد (میرزاخانی و نوری، ۱۳۹۲).

فرایند تصمیم گیری مدیران

تصمیم‌گیری نقش گسترده‌ای در زندگی آدمی دارد. مطالعه فرایندهای تصمیم‌گیری بحث تازه‌ای به شمار نمی‌آید. در طی سال‌های اخیر تحقیقات متعددی در رشته‌ها و حوزه‌های مختلف پیرامون مقوله تصمیم‌گیری انجام گرفته است که درنتیجه آنها تاکنون طبقه‌بندی‌های متعددی در رابطه با سبک‌ها و مدل‌های تصمیم‌گیری توسط صاحب‌نظران ارائه شده است. تصمیم‌گیری، فرآیندهای شناختی زیادی مانند اطلاعات و پردازش آنها، حل مسئله، قضاوت، حافظه و یادگیری را به خدمت می‌گیرد (صفاری‌نیا، ۱۳۹۱). میلر[18] و بایرنز[19] تصمیم‌گیری را به عنوان فرآیند انتخاب، بین شقوق متفاوت برای رسیدن به هدف خاصی تعریف می‌کنند. تصمیم‌گیری همچنین انتخاب یک راهکار از میان گزینه‌های مختلف نیز دانسته می‌شود و بر طبق این تعریف هسته مرکزی برنامه‌ریزی نامیده می‌شود (هادی‌زاده، ۱۳۹۰). تصمیم گیری به معنی فرایند جمع‌آوری داده‌ها برای ارزیابی گزینه‌ها و انتخاب بهترین آنها برای حل مسأله است. به گونه کلی تصمیم به معنای انتخاب یک راهکار از میان دو یا چند گزینه در یک رفتار پیشگیرانه و به منظور حصول به یک هدف یا دستاورد خاص با حداقل مخاطره و ریسک ممکن است. صاحبنظران مدیریت مراحل گوناگونی را برای اتخاذ تصمیم مطرح نموده‌اند، اما اکثر آنان معتقدند که عمل تصمیم‌گیری شامل مراحل زیر است:

ـ شناسایی و تعریف مسأله.

ـ یافتن شقوق مناسب.

ـ ارزیابی ضقوق و انتخاب راه حل مناسب.

ـ برنامه‌ریزی و اجرای راه حل منتخب.

ـ ارزیابی نتایج حاصل از اجرای راه حل منتخب.

به گونه کلی مدیران همواره بنابر ضرورت شغلی در انجام تمامی وظایف خود با شرایطی مواجه می‌شوند که لزوم اتخاذ تصمیم از جانب آنان ضروری است. به همین دلیل، وظیفه تصمیم‌گیری یکی از وظایف مهم و اساسی آنان در فرایندهای سازمانی می‌باشد (حیدری و مرزوقی، ۱۳۹۱). اسکات و بروس از پژوهشگرانی هستند که در سال ۱۹۹۵ پنج سبک تصمیم‌گیری مدیران که تحت تأثیر ویژگی‌های درونی و شخصیتی افرادند را مطرح کردند که تا کنون مورد توجه پژوهشگران عرصهٔ سازمان و مدیریت بوده است.

18. Miller
19. Byrnes

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

این سبک‌های شامل: تصمیم‌گیری عقلایی، شهودی، اجتنابی، آنی و وابسته است که در ادامه به اختصار به آن‌ها اشاره می‌شود:

سبک تصمیم‌گیری عقلایی: این سبک بیانگر تمایل تصمیم‌گیرنده به شناسایی تمامی راهکارهای ممکن، ارزیابی نتایج هر راهکار از جنبه‌های مختلف و در نهایت انتخاب راهکار بهینه و مطلوب توسط تصمیم‌گیرنده در هنگام مواجهه با شرایط تصمیم‌گیری است. به عبارتی در این سبک تصمیم‌گیری، فرد تصمیم گیرنده از یک فرایند ثابت و کاملاً مشخص جهت انتخاب و اجرای بهترین راه حل و دستیابی به اهداف پیروی می‌کند. افرادی که از سبک تصمیم‌گیری عقلایی استفاده می‌کنند، تصمیمات خود را بر اساس جستجو و تجزیه و تحلیل کامل و همه جانبه تمامی اطلاعات موجود هم از منابع درونی و هم از منابع بیرونی قرار می‌دهند (قربانی جاجرم و همکاران، ۱۳۹۵).

سبک تصمیم‌گیری شهودی: تصمیم‌گیری شهودی فرآیند ناخودآگاه است که در سایه تجربه‌های استنتاج شده بدست می‌آید در این شیوه تصمیم‌گیری فرد تصمیم گیرنده منطق روشنی در رابطه با درست بودن تصمیم خود ندارد بلکه با تکیه بر بینش و فراست درونی خود آن چیزی را که فکر می‌کند درست است انجام می‌دهد.

سبک تصمیم‌گیری وابستگی: این سبک بیانگر عدم استقلال فکری و عملی تصمیم گیرنده و تکیه بر حمایت‌ها و راهنمایی‌های دیگران در هنگام اتخاذ تصمیم است (یاراحمدی و مرادی، ۱۳۹۱).

سبک تصمیم‌گیری آنی: سبک تصمیم‌گیری آنی بیانگر احساس اضطرار تصمیم‌گیرنده و تمایل وی به اتخاذ تصمیم نهایی در کوتاه‌ترین و سریع‌ترین زمان ممکن است به عبارتی دیگر مدیرانی که از این سبک تصمیم‌گیری آنی برخوردارند در هنگام مواجهه شدن با موقعیت تصمیم‌گیری بلافاصله و بی درنگ تصمیم اصلی خود را اتخاذ می‌کنند.

سبک تصمیم‌گیری اجتنابی: افرادی که از سبک تصمیم‌گیری اجتنابی برخورداند در هنگام مواجهه با مسأله (مشکل یا فرصت) تا آنجا که امکان‌پذیر باشد. تصمیم‌گیری را به تعویق انداخته و از هر گونه واکنش نسبت به مسأله رخ داده طفره می‌روند. بنابراین سبک تصمیم‌گیری اجتنابی را می‌توان تلاش و تمایل فرد تصمیم‌گیرنده به اجتناب از اتخاذ هر گونه تصمیم و تا حد امکان دوری از موقعیت‌های تصمیم‌گیری تعریف نمود (پورصادق، ناصر، ۱۳۹۲). در دنیای متلاطم و متغیر امروزی که شتاب تغییرات به صورت تصاعدی است، تصمیم‌گیری واقعاً مشکل است؛ زیرا در چنین شرایطی روابط بین پدیده‌ها بیشتر غیر خطی است و مدیران برای فائق آمدن بر اثرات متغیرهای خطی و غیرخطی باید مجهز به اطلاعات دقیق، مربوط و به موقع باشند. اطلاعات اقتصادی بویژه اطلاعات حسابداری و مالی از جمله اطلاعاتی هستند که مدیران همواره در تصمیمات کوتاه‌مدت و استراتژیک از آن‌ها استفاه می‌کنند و در بین متغیرهای گوناگون مؤثر در تصمیم‌گیری و به طور کلی در انواع تصمیمات ممکن است بیشترین کاربرد را داشته باشند (صالحی و همکاران، ۱۳۹۴).

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

نتیجه‌گیری

تفکیک ناپذیری تصمیم‌گیری از مدیریت به حدی است که آنها را مترادف یکدیگر دانسته‌اند. اولین قدم در اجرای وظایف مدیریت تصمیم‌گیری است. با توجه به اینکه تصمیم‌گیری بدون وجود اطلاعات و برقراری اطلاعات لازم میسر نیست، پایه اجرایی چنین وظیفه‌ای فراهم آوردن اطلاعات لازم برای مدیریت است. اطمینان نداشتن به آینده و فقدان اطلاعات مربوط به وقایع جاری مدیر را مجبور می‌کند که به دنبال اطلاعات و برقراری ارتباطات رسمی یا غیررسمی برود. شناسایی و مدیریت ریسک نیز یکی از رویکردهای جدید است که برای تقویت و ارتقای اثربخشی سازمان‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. به طورکلی، ریسک با مفهوم احتمال متحمل زیان و یا عدم اطمینان شناخته میشود که انواع مختلف و طبقه بندی‌های متنوع دارد. تمامی اشکال ریسک شامل عناصر مشترکی چون محتوا، فعالیت، شرایط و پیامدها هستند. مدیریت ریسک، به مفهوم سنجش ریسک و سپس اتخاذ راهبردهایی برای مدیریت ریسک دلالت دارد. انواع ریسک‌ها بر حسب احتمال وقوع و تأثیر آنها قابل طبقه بندی است و نتیجه آن هم پرتفوی ریسک و اعمال استراتژی‌های مناسب (انتقال، اجتناب، کاهش و پذیرش) است. مدیریت ریسک عمدتا با کاهش اثرات نامطلوب آن دسته از رویدادهای داخلی و خارجی سروکار دارد که به طور زیان آوری فعالیت سازمان را تحت تأثیر قرار می دهند. مدیریت ریسک باید متشکل از مجموعه ای از فرآیندهای مستمر و در حال توسعه ای باشد که در سراسر استراتژی یک سازمان به کار گرفته می‌شوند و باید به شیوه ای قاعده مند کلیه ریسک های مربوط به گذشته، حال و آینده را مورد توجه قرار دهد (طاووسی ینگابادی، ۱۳۹۵).

مدیریت ریسک مؤثر که بر مبنای اصول مفهومی معتبر قرار دارد بخش مهمی از این فرآیند تصمیم گیری را تشکیل می‌دهد. مدیریت ریسک، به مفهوم سنجش ریسک و سپس اتخاذ راهبردهایی برای مدیریت ریسک دلالت دارد. با توجه به مطالب فوق مدیران در تصمیم گیری های خود باید ریسک های مربوط به تصمیمات خود را ارزیابی و برآورد نمایند.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

فهرست منابع و مآخذ

ـ بادآور نهندی، یونس، بیورانی، حسین، آب روان، همزه، ۱۳۹۰، بررسی تاثیر نوسانات جریانات نقدی بر ریسک سیستماتیک شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه پژوهش‌های مدیریت، ویژه نامه شماره های ۹۲ و ۹۳ /پائیز و زمستان ۱۳۹۰.

ـ دری، احمد، ایمنی‌فر، محمد، ۱۳۹۰، تحلیل واشکافانه ساختار سرمایه و عوامل موثر بر آن: شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی دانشگاه عالمه طباطبایی، شماره ۸۱، صص ۸۳-۸۳ .

ـ طالب نیا، قدرتاله، دسینه، مریدی، فاطمه، ۱۳۹۴، اثرتصمیمات تامین مالی مدیریت بر جریان‌های نقدی، پژوهشهای‌حسابداری مالی‌وحسابرسی، سال۷/ شماره۶۲/ تابستان۱۳۹۴، صفحه۷۸ تا۴.

ـ معمار، یوسف، فاطمه، ۱۳۹۰، بررسی سیاست‌های تامین مالی شرکت‌ها بر اساس تئوری همگام با بازار شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد منتشرنشده، دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه شهید بهشتی.

ـ میرزایی، حسین، ختایی، محمدرضا، قنبری، یوسف، ۱۳۹۲، بررسی رابطه بین ریسک تجاری و ریسک مالی با عملکرد شرکت‌های دارویی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه حسابداری سلامت، سال دوم، شماره دوم، شماره پیاپی۴، تابستان ۱۳۹۲، صص. ۷۷ -۹

ـ نعیم‌پور، رسول، نعمتی، علی، علوی، معصومه، ۱۳۹۱، علل ساختار متفاوت سرمایه درایران در مقایسه با کشورهای جنوب شرقی آسیا، پژوهشنامه حسابداری مالی و حسابرسی، شماره سیزدهم، سال چهارم، صص ۷- ۷۶۲

ـ صابری، مریم، اسفندیارپور، مهدیه، نوروزی، محمد، ۱۳۹۵، تأثیر متغیرهای حسابداری محرک ریسک بر بازده غیرمتعارف سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، پژوهش‌های تجربی حسابداری، سال هفتم، شمارهٔ ۲۵.

ـ اسدی، غلامحسین، خشنود، سمیرا، دولّو، ۱۳۹۰، بررسی عوامل مؤثر بر ساختار مالی بنگاه‌ها، چشم‌انداز مدیریت مالی، شمارهٔ۴.

ـ باغومیان، رافیک، عزیززاده‌مقدم، کیوان، ۱۳۹۳، ربطهٔ ویژگی‌های شرکت و ساختار سرمایه، فصلنامهٔ مطالعات تجربی حسابداری مالی، سال یازدهم، شمارهٔ۴۳.

ـ یارمحمدی، رضا، آذر، عادل، مصباحی‌مقدم، غلامرضا، ۱۳۹۶، شناسایی و اولویت‌بندی معیارهای تأمین مالی مطلوب در بازار سرمایه انسانی اسلامی از منظر اقتصاد مقاومتی، دو فصلنامهٔ علمی-پژوهشی مطالعات اقتصاد اسلامی.

ـ غلامرضایی، محسن، مافی، منصور، ۱۳۹۳، نقش تجزیه و تحلی استراتژیک و ریسک تجاری در حسابرسی مالی، فصلنامهٔ علمی پژوهشی دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، سال سوم، شمارهٔ نهم.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

ـ باقری، سجاد، لطفی، محمدرضا، ۱۳۹۵، الگویی جهت اجرای فرایند مدیریت ریسک در پروژه‌های نفتی با بهره‌گیری از استاندارد **PMBOK**، فصلنامهٔ علمی- ترویجی مدیریت استاندارد و کیفیت، سال ششم، شمارهٔ ۱.

ـ میرزائی، حسین، ختائی، محمدرضا، قنبری، یوسف، ۱۳۹۳، بررسی رابطهٔ بین ریسک تجاری و ریسک مالی با عملکرد شرکت‌های دارویی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامهٔ حسابداری سلامت، سال دوم، شمارهٔ پیاپی (۴).

ـ انصاری، عبدالمهدی، دری‌سده، مصطفی، شیرزاد، علی، ۱۳۹۲، بررسی تأثیر محافظه‌کاری بر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی، مدیریت واقعی سود و سطح کلی مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامهٔ علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، سال ششم، شمارهٔ نوزدهم.

ـ زلقی، حسن، بیات، مرتضی، ۱۳۹۵، تأثیر محافظه‌کاری شرطی و غیر شرطی بر ریسک سیستماتیک و غیرسیستماتیک، دانش حسابرسی، سال شانزدهم، شمارهٔ ۶۲.

ـ ایزدی‌نیا، ناصر، علینقیان، نسرین، ۱۳۸۹، بررسی رابطهٔ خطای پیش‌بینی سود و ریسک مالی و تجاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، تحقیقات حسابداری و حسابرسی، شمارهٔ۷.

ـ رفعت‌نشان، جلیل، پیری، پرویز، ۱۳۹۴، بررسی رابطهٔ بین میزان ریسک عملیاتی با محافظه‌کاری غیرشرطی در بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامهٔ اقتصاد و مالیات، دورهٔ ۲، شمارهٔ۱.

ـ اسدی، مرتضی، ناظمی‌اردکانی، مهدی، ۱۳۹۰، ارزیابی ریسک و حسابرسی مبتنی بر ریسک، مجلهٔ اقتصادی، ماهنامهٔ بررسی مسائل و سیاست‌های اقتصادی، شمارهٔ۱۱.

ـ علم‌نشان، فاطمه، ناجی، سیدعلی، ۱۳۹۴، رابطه تردید در تصمیم‌گیری و ویژگی‌های شغلی مدیران پرستاری، فصلنامهٔ مدیریت پرستاری، سال چهارم، دورهٔ چهارم، شمارهٔ اول.

ـ کرمی، هادی، ۱۳۹۶، بررسی مسائل و مشکلات تصمیم‌گیری گروهی، فصلنامهٔ مطالعات مدیریت و حسابداری، دورهٔ ۳، شمارهٔ۱.

ـ کهن‌سال، محمدعلی، زارع، میترا، حق‌شناس، مینا، ۱۳۹۰، تأثیر فناوری اطلاعات بر تصمیم‌گیری مدیران، مدیریت فرهنگ و توسعه اقتصادی.

ـ پورولی‌علیار، صیاد، جبارزاده کنگرلویی، سعید، ظاهر، صادق، ۱۳۹۴، بررسی ارتباط بین محافظه‌کاری حسابداری و کیفیت سود شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامهٔ اقتصاد و مالیات، دورهٔ۲، شمارهٔ۱.

ـ جلیلی، امیر، ۱۳۹۲، محافظه‌کاری در حسابداری، دانش و پژوهش حسابداری، شمارهٔ۳۳.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

ـ باصری، سعید، حکاکی، امیر، ۱۳۹۶، تحلیل تأثیر اهرم عملیاتی و سرمایه‌گذاری ریسک پذیر بر عملکردهای حسابداری شرکت‌های سرمایه‌گذاری و هلدینگ پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، کنفرانس سالانه پارادایم‌های نوین مدیریت در حوزه‌هوشمندی.

ـ اندرزیان، مهرداد، ۱۳۹۵، بررسی رابطهٔ بین سود حسابداری، درجه اهرم عملیاتی، درجه اهرم مالی با ریسک سیستماتیک شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، کنفرانس جامع علوم مدیریت و حسابداری.

ـ بدری، احمد، ایمنی‌فر، محمد، ۱۳۹۰، تحلیل واشکافانه ساختار سرمایه و عوامل مؤثر بر آن: شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران، مطالعات تجربی حسابداری مالی، شمارهٔ ۳۰.

ـ امامیان، یاسر، حسن‌بیگی، حسین، اولاد، محمد، نصرالهی، کلثوم، ۱۳۹۶، نقش سیستم‌های اطلاعاتی در بهبود عملکرد تصمیم‌گیری مدیران سازمانی، سومین همایش ملی و سومین همایش بین‌المللی حسابداری ایران.

ـ سعیدا اردکانی، سعید؛ فرهادی پور، محمدرضا؛ جعفری ندوشن، محمدرضا(۱۳۹۳) بررسی ارتباط بین ریسک نقدینگی معیار پوشش تقاضا و ریسک اعتباری بانکها. فصلنامهٔ توسعهٔ مدیریت پولی و بانکی، سال دوم، شمارهٔ ۳، تابستان

ـ اعتمادی، حسین، حصارزاده، رضا، محمدآبادی، مهدی، بذرافشان، آمنه، ۱۳۹۱، افشا و ارزش شرکت: شواهدی از بازار سرمایه نوظهور ایران، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، سال پنجم، شماره سیزدهم.

ـ حیدری، علی، ۱۳۹۱، بررسی عوامل موثر بر ریسک غیر سیستماتیک و رابطه آن با بازده سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد تهران مرکز.

ـ میرزاخانی، حسن و نوری، عباس(۱۳۹۲) شناسایی مهمترین عوامل افزایش ریسک سرمایه گذاری در بخش صنعت ایران و ارائه راهکارهایی به منظور کاهش آثار منفی آنها. مجله اقتصادی شماره های ۱۰ و ۹، آذرودی، صفحات، ۲۳ -۴۸

ـ خلیلی عراقی، مریم؛ یکه زارع، امیر(۱۳۸۹) برآورد ریسک بازار صنایع بورس اوراق بهادارتهران بر مبنای مدل ارزش در معرض خطر، **VaR**، شماره۷.

ـ عباسی، ابراهیم، اخضری، حسین، پورعلیخانی، الهه، ۱۳۹۵، بررسی تأثیر تصمیمات مالی بر ارزش شرکت‌ها با فرصت‌های سرمایه‌گذاری کم و مازاد وجوه نقد در بورس تهران، فصلنامهٔ علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری، سال پنجم، شمارهٔ هفدهم.

ـ خلیلیان موحد، سمیه، سلیمانی مارشک، مجتبی، ۱۳۹۵، رویکرد ریسک تجاری؛ رویکردی نوین جهت افزایش کیفیت حسابرسی، مطالعات حسابداری و حسابرسی، شمارهٔ ۱۶.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

ـ قربانی، سعید، آقایی، محدعلی، احمدیان، وحید، نیکزادقادیکلایی، مهدیس، ۱۳۹۳، بررسی نارسایی‌های مدل حسابرسی مبتنی بر سیستم و امکان جایگزینی آن با مدل حسابرسی مبتنی بر ریسک ایران، دانش حسابرسی، سال چهاردهم، شمارهٔ ۵۷.

ـ معمار، علی و رشادت جو، حمیده (۱۳۹۳)، «شناسایی عوامل تعیین کننده مدیریت ریسک و سنجش تاثیر آن بر مدیریت استراتژیک در شرکت سهامی پتروشیمی تندگویان»، فصلنامه مدیریت. سال یازدهم، شماره ۳۴، تابستان.

ـ طاوسی ینگابادی، میثم(۱۳۹۵). تاثیرمدیریت ریسک نقدینگی وریسک نرخ سود برعملکرد مالی و سودآوری شرکت های سرمایه گذاری و واسطه‌گری مالی پذیرفته شده دربورس اوراق بهادار، پایان‌نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.

ـ جنانی، محمدحسن، مرادی، سمیه، ۱۳۹۴، بررسی رابطهٔ بین اهرم مالی و اهرم عملیاتی با ارزش بازار سهام شرکت‌ها در بازار سهام سرمایه ایران، همایش سراسری مباحث کلیدی در علوم مدیریت و حسابداری.

ـ کرمانی، سید مصطفی، ۱۳۹۰، رابطهٔ مدیریت سرمایه در گردش، اهرم مالی و اهرم عملیاتی با سودآوری شرکت‌های بخش خودرو در بورس اوراق بهادر تهران، پایان‌نامهٔ کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی مرکز بهشر گروه حسابداری.

ـ نیکومرام، هاشم، علویان قوانینی، مریم، بررسی رابطه بین رشد ارزش افزوده اقتصادی و اهرم عملیاتی و ارزش شرکت، مجله مطالعات مالی، شمارهٔدوم.

ـ حیدری، الهام، مرزوقی، رحمت اله، ۱۳۹۱، بررسی و مقایسه سبک‌های عمومی تصمیم‌گیری در مدیران دانشگاه مطالعه موردی: دانشگاه شیراز، فصلنامهٔ علمی پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت، سال سوم، شمارهٔ۴.

ـ صفاری نیا، مجید، اکبری، مهرداد، ۱۳۹۳، پیش بینی رفتارهای مخاطره آمیز در نوجوانان و بررسی رابطه آن با منبع کنترل و سبک های تصمیم گیری، فصلنامه پژوهش های روان شناسی اجتماعی، سال دوم، شماره ۶.

ـ هادیزاده مقدم، اکرم، طهرانی، مریم، ۱۳۹۰، تبیین رابطه بین هوش عاطفی و سبک تصمیم گیری مدیران، ماهنامه علمی – پژوهشی دانشور (رفتار مدیریت و پیشرفت). دوره ۱۸.

ـ قربانی جاجرم، زهرا، ملک‌زاده، غلامرضا، خوراکیان، علی‌رضا، ۱۳۹۵، بررسی نقش میانجی‌گری سبک‌های تصمیم‌گیری عقلایی و شهودی مدیران بر رابطهٔ هوش هیجانی و رفتارهای نوآورانه، فصلنامهٔ مطالعات رفتار سازمانی، سال پنجم، شمارهٔ۲.

ـ یاراحمدی، محسن، مرادی، سمیه، ۱۳۹۱، بررسی رابطهٔ بین سبک تصمیم‌گیری مدیران و شدت کارآفرینی شرکتی، اولین همایش ملی کارآفرینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمینی شهر.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

ـ پورصادق، ناصر، ۱۳۹۲، بررسی رابطه بین سبک‌های تصمیم‌گیری با مزیت رقابتی در شرکت‌های کوچک و متوسط شهرک‌های صنعتی استان آذربایجان غربی، فصلنامهٔ صنعت و دانشگاه، سال ششم، شمارهٔ ۱۹و ۲۰.

ـ صالحی، اله‌کرم، مرادی، محمد، بزرگمهریان، شاهرخ، ۱۳۹۴، واکاوی نارسایی‌ها و تنگناهای مربوط به نقش حسابداری در فرایند تصمیم‌گیری مدیران، پژوهش حسابداری، شمارهٔ۱۸.

ـ حافظی نیا، محمد رضا، (۱۳۹۶)، مقدمه‌ای بر تحقیق در علوم اجتماعی. انتشارات سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها. چاپ۲۳

ـ دلاور، علی(۱۳۹۳)، روش تحقیق در روان‌شناسی و علوم تربیتی. تهران: ویرایش.

ـ شیرغلامی، فاطمه، صادق‌زاده، افتخار، ۱۳۹۵، بررسی رابطهٔ بین ساختار سرمایه و عملکرد شرکت، فصلنامهٔ مطالعات مدیریت و حسابداری، دورهٔ۲، شمارهٔ۱.

ـ موسویان، سید عباس، حسن‌زاده‌سروستانی، حسین، نیکومرام، هاشم، ۱۳۹۴، تحلیل سهام عادی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در جایگاه مبیع در عقد بر اساس فقه امامیه، دو فصلنامهٔ علمی-پژوهشی تحقیقات مالی اسلامی، سال چهارم، شمارهٔ اول.

منابع خارجی

__ Bhattacharyya, A. K. (2015). “Internal Audit-Its Role in Corporate Governance”. Available at SSRN 2621149

__ Curren, M. T. , Folkes, V. S. , &Steckel, J. H. (1992). Explanations for successful and unsuccessful marketing decisions: The decision-maker's perspective. Journal of Marketing, 56(2), 18–31.

__ Garsia Lara, J. M. , GarsiaOsma, B. &Penalva, F. (2010). “Accounting conservatism and firm investment

__ Guney, Y. , L. Li, and R. Fairchild. (2010). The Relationship between Product Market Competition and Capital Structure in Chinese Listed Firms. International Review of Financial Analysis, Vol. 20: 41-51.

__ Hoskisson, R. E. , Chirico, F. , Zyung, J. D. , &Gambeta, E. forthcoming. 2017. MANAGERIAL RISK TAKING: A MULTI-THEORETICAL REVIEW AND FUTURE RESEARCH AGENDA

__ Jo Tondeur1,2,3 • Johan van Braak1 • Peggy A. Ertmer2,3 • Anne Ottenbreit-Leftwich

__ Josip Kotlar,1 Alfredo De Massis,1,2 Mike Wright3,4 and Federico Frattini5. 2018. Organizational Goals: Antecedents, Formation Processes and Implications for Firm Behavior and Performance

__ Leeflang, P. S. H. , &Wittink, D. R. (2000). Building models for marketing decisions: Past, present and future. International Journal of Research in Marketing, 17(2/3), 105–126

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

__ Lenard, M. & Yu, B. (2012). "Do Earnings Management and Audit Quality Influence Over-Investment by Chinese Companies? International". Journal of Economics and Finance, 4 (2): 21-30

__ NouriTajer, M. Mahfouzpour, S. Nourouzinezhad, F. The head nurses participatory decision making at the educational hospitals of IUMSHS (Iran University of medical sciences & health services). Journal of Health Administration 2007; 10(28):7-14.

__ Olson, D. L. , & Wu, D. D. (2017). Data Mining Models and Enterprise Risk Management. In Enterprise Risk Management Models (pp. 119-132). Springer, Berlin, Heidelberg.

__ owler, Edward E. , & Rhode, John Grant; Information and Control in Organizations; California: Goodyear Publishing co. 1976, Pp. 139-52.

__ Qiu, M. , and B. La. (2010). Firm Characteristics as Determinants of Capital Structure in Australia. International Journal of the Economics of Business, 17(3): 277-287

__ Rauch, J. , &Wende, S. (2015). Solvency prediction for property-liability insurance companies: Evidence from the financial crisis. The Geneva Papers on Risk and Insurance-Issues and Practice, 40(1), 47-65.

__ Siepel, J. , & Nightingale, P. 2014. Anglo-Saxon governance: Similarities, difference and outcomes in a financialised world. Critical Perspectives on Accounting, 25: 27-35

__ Sohnke M. Bartram, Gregory W. Brown, William Waller. 2013. How Important is Financial Risk?

__ Tabari, M. Ghorbani, M. The role of emotional intelligence in the managers make decisions styles. Journal of Management 2009; 6(16):30-46.

__ Xiaodong. XU, Xia. WG, Nina. H (2013). "Accounting Conservatism, Ultimate Ownership and Investment EfficiencySanthosh, R. , Wang, Chan, Ch, & Yu, Y. (2013). "The Role of Financial Reporting Quality inMitigating the Constraining Effect of Dividend Policy on Investment decisions". The Accounting review, 88(3):1007-1039 ".

__ Zaharia, D. L. , Lazar, A. , &Tilea, D. M. (2014). "The role of internal audit regarding the corporate governance and the current crisis". Social and behavioral sciences, 116, 4819

__ Shinzato, T. (2017). Minimal investment risk of a portfolio optimization problem with budget and investment concentration constraints. Journal of Statistical Mechanics: Theory and Experiment, 2017(2), 023301.

__ Jani, R. R. , & Bhatt, M. S. J. (2015). Capital structure determinants: A case study of automobile industry. International Journal of Research and Analytical Reviews, 2(1), 67-71.

__ Nguyen, P. (2011). "Corporate governance and risk-taking: Evidence from Japanese firms". Pacific-Basin Finance Journal, 19: 278-297.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]

__ Kozubíková, L. , Belás, J. , Bilan, Y. , & Bartoš, P. (2015). Personal characteristics of entrepreneurs in the context of perception and management of business risk in the SME segment. Economics and Sociology.

__ Belás, J. , Bilan, Y. , Ključnikov, A. , Vincúrová, Z. , & Macháček, J. (2015). Actual problems of business risk in SME segment. Case study from Slovakia. International Journal of Entrepreneurial Knowledge, 3(1), 46-56.

__ Ferreira Rebelo, M. , Silva, R. , & Santos, G. (2017). The integration of standardized management systems: managing business risk. International Journal of Quality & Reliability Management, 34(3), 395-405.

__ Wibowo, G. P. R. (2018). THE USE OF FINANCIAL RATIO AND BUSINESS RISK ANALYSIS TO PREDICT FINANCIAL DISTRESS IN INDONESIA. Jurnal Ilmiah Mahasiswa FEB, 6(2).

__ Bischof, J. , Daske, H. , 2013. Mandatory disclosure, voluntary disclosure, and stock market liquidity: evidence from the EU bankstress tests. J. Account. Res. 51, 997–1029 .

__ Lang, S. , & Scholz, A. (2015). The diverging role of the systematic risk factors: evidence from real estate stock markets. Journal of Property Investment & Finance, 33(1), 81-106

__ Lopez, C. (2015). National Risk Manager Leading Simulation Education. Journal for nurses in professional development, 31(2), 124-125 .

__ Vitalis, A. M. (2012). Business risk and audit risk: An integrated model with experimental boundary test (Doctoral dissertation, The University of Wisconsin-Madison).

__ Black ،F. ،Jensen ،M. C. and Scholes ،M. ،2013 ،" The Capital Asset Pricing Model: Some Empirical Tests in Jensen ،Ed". Studies in The Theory of Capital Markets ،New York: praeger .

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-19]